

Garuda-2

Hüner Şencan

Mitolojik Hint kuşuna verilen *Garuda* adı günümüzde kullanılan çoğu kelimenin “kök hücre” niteliğinde. Sadece Türkçe açısından değil, diğer diller için de öyle... Biraz araştırıldığında kapıların hep Garuda’ya açıldığını görüyoruz. *Garuda* sözcüğü Dünya dillerinde pek çok anlatı, pek çok olgu için “kelime mayası” niteliğinde... Ses, söz ve anlam olarak zaman içinde değişikliğe uğramış, başka kelimelere eklemlenmiş, esin kaynağı olmuş veya **mahreçlik** etmiş... Dünya’da kendisinden o kadar çok kelime türetilmiş, anlam farklılaşması ortaya çıkmış ki, tamamını saptamak imkansız.

Binlerce kelimeyi Garuda sözcüğüyle ilişkilendirebiliriz, fakat Garuda kelimesinin kendisi nereden geliyor, anlamı ne, kökünü hangi harflerle betimlememiz gerekiyor? Zor bir soru... Çünkü kelimeye nasıl bakacağımızı bilmiyoruz. Hece’sel olarak baksak, **Ga Ru Da** seslerinin her birini ayrı incelememiz gerekecek. Olguya “**Garu** ve **Da**” veya “**Ga** ve **Ruda**” şeklinde de bakabiliriz. İkincisi daha anlamlı geldi, öyle başlamak istiyorum.

Ga ve Ruda...

Ga, Sanskritçede kelimenin başına öntakı olarak geldiğinde “gökyüzünde hareket etme veya uçuş” anlamına geliyormuş. Mısırlıların **Kha** veya **Ka**’sı gibi... **Ga** sözcüğünün bir diğer anlamı kuş... Eğer **-ga** şeklinde kelimeye son ek olarak gelirse “giden veya götüren” anlamında. Örneğin, **Svar-ga**; “ışığa veya cennete götüren” demek. Veya **semâvî** olan... **Ga** sesi ile işaret edilen bir anlam daha var. Mevcûdâtın kendisinden türediğine inanılan “**İlksel Boğa**” demek... Hem **ilksel kuş** hem de **ilksel boğa**... Bizdaki **gaga** kelimesi de **Ga** ile ilgili... Ve karga kuşu... Aslında o karga değil, **kara-Ga**... Yani kara-kuş... Yoksa karga, Hintlilerin kutsal kuşu Garuda mı... Veya “kara kaş” sözcüğü... Biz her ne kadar ona “kaş” diyorsak da şüphelenmeye başladım, galiba onlar “kuş” veya “kuşun kanatları”... “Kara renkli olan bir kuşun kanatları”... Tarihin bir döneminde *yakıştırma yapılmış* ve iş bitmiş... “Kara renkli kuş” ve “Garuda”... **Garuda**... **Garidal**... **Karital** veya **Kartal**...

Şimdi **Ruda** sözcüğüne bakalım... Ruda, **Radha** sözcüğüyle ilişkili gözüküyor. Radha’nın **Radhika**, **Radi-Harâni** ve **Radi-Karâni** biçiminde yazılış ve söyleniş biçimleri var. (Hemen Veysel Karâni hazretleri geliyor aklımıza). Radha, Hinduizm’de tanrıça veya tanrı demek... **Radha ve Krişna**; ikisi birlikte bir araya geldiği zaman “**mutlak gerçeği**” oluşturuyor... Buna göre; **Ga** uçan ve **Ruda** tanrıça ise ikisi yan yana gelip, bileşik kelime olarak ortaya çıktığında sözcüğü “**uçan tanrıça**” olarak anlamamız gerekiyor.

Hinduizm’de radha bir **Gopi**... **Kopi**... Veya **süt sağan köylü kadını**... Radha/Gopi yaşamı boyunca tanrı Krişna’nın “**refikası**” olmuş. Yani onun **eşi** veya **karısı**... Eskiler “**refika**” diyorlar. Yol arkadaşı veya hayat arkadaşı anlamında... Radha aslında bir sığır çobanının karısı ama, aynı zamanda tanrı Krişna’nın en sevgili eşi, onun yol arkadaşı. **Bhakti** tarikatında kadın olan Radha insan ruhunu temsil ederken, erkek olan Krişna ilaha veya tanrıya işaret olarak değerlendirilmiş.

Radha = Gopi, süt sağan köylü kadını

Radha = Krişnanın refikası veya ilahi eş, tanrının eşi

Radha = Krişnanın aşığı

Radha = Kadın tanrı

Radha = İnsan ruhu

Radha = Yaşam nefesi, Krişna ise, ona o nefesi veren

Radha = Tanrının güç ve enerjisi

Radha = Bireyin içinde oluşan bilinçliliğin seyri veya ruhun seyri sefer etmesi

Demek ki, Garuda'daki ruda veya radha dişil bir varlık, hem bir kadın, hem de ruh... Tanrısına aşık olan, dişil bir ruh. Ve tanrısının da onu en çok sevdiği...

Hintlilerin kutsal kitabı **Rig Veda**'da, tanrının dünyayı bir kadın öge aracıyla yaratmayı dilediği yazılmış. Fikir, "sema ile yeryüzünün evlenmesi" şeklinde tasavvur edilmiş. Radha yeryüzündeki **kadın** ve Krişna semalardaki **erkek**. Radha – Radika – Razika – Raziye – Radiye – Râbia ... Râbia-i A-devâiyye...

Şimdi **Radha** sözcüğünü ayrıştıralım. **Ra** ve **dha**... Kaynaklarda **Ra** kelimesinin "bir şeye ulaşma" veya "elde etme" anlamında olduğu yazılı... **Dha** kelimesi ise **maḥṣā** (moksha) manasına geliyormuş. "Maḥṣā", **ölüm ve öldükten sonra yeniden dirilişin devri dâim etmesi** demek veya **ebedi kurtuluş, ebedi özgürlük**... İster istemez, **maḥşer** kelimesini hatırlıyorsunuz... **Maḥṣā** ve **maḥşer**...

Öyle olunca Radha;

"**Maḥṣā'ya ulaşmayı hedefleyen veya ümit eden**" anlamına geliyor.

Radha, maḥṣā'yı uman bir **devâi** veya **dâvûd**... Krişna'ya âşık olan bir **derviş veya abdal**... "Semavi evlilik bağıyla" veya "semavi evlilik bağılıyla" ruhunu bütünüyle **özgürleştirmek** isteyen bir kimse... Gerçek bir devâi aynı zamanda tanrının **şakti**'si mesabesinde... Yani ilahi enerjinin "**kadın prensibi**"... Veya tanrının **dişi olarak mücessemleşmiş** hali... **Devâi** erkek ama, önemli değil, aynı zamanda yeryüzünde "**dişil tanrısallığı**" temsil ediyor.

Rada somi diye bir ifade var... "**Ruhun Sahibi**" demek... Veya **ruhun Sahibi Krişna ... Rada somi**, insanların ruhlarını Krişna'ya ulaştıracak **gerçek yol, gerçek tarikat** anlamında kullanılıyormuş... Bu, Hindistan'da **Baba Cemal'in** 1891 yılında kurduğu bir oluşum veya bir kült...

Fakat, **Garuda** ile **Rada** aynı değil. Mitolojik hikayeye göre **Rada** ölüp dünyayı terk ettiği zaman Krişna, Garuda'nın sırtına binip cenetteki **Koloka** (veya **kuluçka**...) denen mekanına uçuyor. Bilmiyoruz, belki de **Rada** ölünce **Garuda Kuşu** oluyordur... Yani "ruha dönüşüyordur"... Ve Krişna da onun sırtına bu şekilde biniyor olabilir... Mitolojik ayrıntılara hakim değiliz, o yüzden fazla iddialı olmayalım...

Ruda ile **radha** sözcüklerine geri dönelim. Bu kelimelerin manası aynı ise ve **ruh** anlamına geliyorsa Garuda'yı "**Kuş'un Ruhu**" biçiminde anlamamız gerekiyor. Kuş'un; yani **devâi**'nin, yani **abdâl**'in... **Ruda**, devâi'nin ruhu veya abdâl'in ruhu demek... Şöyle de söyleyebiliriz: Hem Krişna'dan gelen, hem Krişnaya doğru uçan "dişi prensipli" **kuşsal ruh**...

Kaynaklarda Garuda tanrı **Vişnu**'unun taşıyıcısı veya **onun binek'i** olarak biliniyor, Krişna'nın değil... Kafamız karışıyor Garuda kimi taşıyor? Krişna'yı mı, yoksa Vişnu'yu mu? Yorumcular uzlaşa sağlamışlar. Diyorlar ki, tanrı Vişnu yabancı değil, Krişna'nın uzantısı... Veya Krişna'nın oğlu... Eğer öyleyse, Garuda'nın sırtında taşıdığı **ulûhil'i** ya tanrı Krişna-Vişna olarak adlandıracağız veya Garuda; hem "tanrısallık baba Krişna'yı" hem de, yerine göre "tanrısallık oğlu Vişnu'yu" taşıyordu diyeceğiz. (Aldırış etmeyin, mitolojik hikayeler **trişkadan nağmeler** olduğu için Garuda'nın sırtına alıp taşıdığı kutsal varlığın adı çok da önemli değil.)

Rada sözcüğüyle devam edelim. **Rada** Arapça “destek vermek”, “yardım etmek”, “bakımını üstlenmek” anlamlarına geliyormuş. Ayrıca “maksat”, “hedef” veya “gaye”... İslam öncesi zamanlarda Araplar **süt annelerine** Rada diye hitap ederlermiş... **Rada** süt anneliği yapan, bebeğe süt verip emziren ...

Arapçada **Rada** ile ilintili asıl kök, **rdw** harfleri... **Rdw** kökünden çok sayıda türetim yapılmış. **Rdw** “memnun olmak”, “hoşnud olmak”, “tatmin olmak” anlamında... Veya “kabul etmek”... Ayrıca “onaylamak”, “iyilik yapmak” anlamlarına da geliyor. Kök biçimini **RDY**, **RD** olarak tanımlayan bilim adamları var. **RDW**, **RDY**, **RD** seslerinin rıdvan, rıza, razı, rezzak, erzak kelimeleriyle olan ilişkilerini ayrıca incelemek gerekiyor.

Rada sözcüğü ile alakası var mı bilmiyoruz. Arapçadaki **Rızâ** kelimesine bakalım. Kuran’da 11 farklı şekilde ifade edilmiş ve 73 kez geçiyor. “Razı olmak”, “kabul etmek” ve “iç huzuru” gibi anlamları var. Türetilmiş bir kelime...

Hindu illerine geri dönelim... Devâî’nin Krishna ile kurduğu ruhanî münasebetteki en ileri düzeye Hinduizm’de **muhâb’hevâ** (muhabbet) deniyormuş ve bu **münasebet** iki aşamada ortaya çıkıyormuş. Birinci aşaması **rudha** ve ikinci aşaması **adhî-rudha**. Devâî’nin Krishna ile münasabesindeki aşk ve bağlılık; “harlı ateş alevi” gibi olurmuş. Devai, Krişna’dan bir saniye bile ayrılmaya tahammül edemez, acı içinde kıvranırmış. Devâî’nin âşıkından an itibarıyla kopması bütün mevcudatın **kalbini** etkiler, denizlerin kabarmasına neden olurmuş. Sonra ikinci evreye, **adhî-ruda** aşamasına geçilirmiş. Bu aşamada devâî, **aşk deliliği** denen bir hâl içinde olurmuş. Kendinden geçer, ne, ne söylediğini, ne de, ne yaptığını bilirmiş. Abdallar ve Adevî’ler onun bu hâlet-i rûhiyesini **madonna** olarak isimlendirirlermiş.

Rada, **Rıza** ve **Raza** kelimeleri farklı değil... Farklı söyleniş biçimlerini *şive veya ağız* olarak isimlendirebiliriz. Şimdi, **Raza** sözcüğüne geçiş yapalım. Çünkü Arapçada **da** ve **za** sesleri geçişimli...

Arap yarımadasında erkeklerin oynadıkları özel bir dans biçimi var. Birleşik Arap Emirliklerinde ona **Razfa**, Katar’da **Razaf**; Umman’da **Razha qasafiyya**; Şarja’da **Radsa** ve Sina yarımadasında **Radi’hi** adı veriliyor. Kuveyt’te ise bu dansı kadınlar yapıyor ve adına **Radha** deniyormuş. Garuda sözcüğünün Arapların bu özel dans biçimiyle ilgisi var mı? Büyük bir ihtimalle “evet”...

Garuda Dansı dillere destan... Çinde bu özel hareketlenme biçimine **Ejderha Dansı** denirmiş. Bazı ülkelerde ise **Kartal Dansı**... Moğollar **Han Gard Devhî** olarak adlandırırlarmış... Ve anlamı, “**Garuda Han kanatlarını çırpıyor**” anlamına gelirmiş.

Moğolların, “**Garuda Han**” dediği varlık kim ola ki... Kuşkusuz **Garuda Kuşu** veya o kuşu kendi benliğinde temsil ettiğini düşünen “**Devâî**”... Veya “**Abdal**”....

Moğalistan’da bu dansı özellikle güreşçiler yaparmış. Aklıma Kırkpınar güreşleri geliyor. Demek ki bizim Edirne’de güreşen yağlı pehlivanların güreş öncesi çektikleri **peşrev** Garuda dansından başkası değil... Kökü Moğolların Garuda Dansı’na kadar uzanıyor.

Peşrev, iki Garuda kuşunun veya iki Devâî’nin birbiriyle **aşık atmasını** temsil edermiş. Veya Garuda ile Krişna’nın... Yağlı güreş değil, bir **aşk güreşi**... Pehlivanların kollarını savurmaları, avuçlarını kavuşturup kispetlerine şaplatmaları, birbirlerinin ayak bileklerine dalış yapmaları... Ve yerden bi tutam ot almış gibi yapıp dudaklarına veya alınlarına götürme ritueli... **Vay Garuda, vay**... Sen ne yüce bir kuşmuşsun.

Merak ettim Youtube’ı araştırdım. Kimisi antik, kimisi modern ne Garuda dansları var... Sonra, bir kısım insanlarımızın gerçekleştirdiği “semâ dansı” geldi aklıma. Anladım ki o da **Garuda dansı**... Sema; “devâîlerin” “yüksek gerçekliğe” duydukları **aşk**’ın bir şekilde dile getirilme biçimi... İnsanların **yüksek gerçeklikle** buluşmalarını veya birleşme özelemlerini yansıtır. Gözüme öyle görünüyor, cem törenlerindeki semâ töreni **Garuda’nın ruhu**... Yahudilerin kutsal dansları da öyle... Kimi tasavvuf tarikatlarındaki dönme, zıplama, hoplama ritüellerini de bunlara ilave ediniz. Örnekleri daha da çoğaltabiliriz... Öyle anlaşıyor ki, danslar ilkel formuyla belki Sümerlilerden alındı ama, Hintliler Garuda Kuşunun dansıyla onu belli bir kalıba sokarak tüm dünya milletlerine **lanse ettiler**. Günümüzdeki tüm danslar **Garuda menşeli**... Önceleri dini içerikli olan sunumlar, zaman içinde ayrılmış, **devâî’ler** din biçimli dans örneklerini sürdürmeye devam ederlerken; **a-devâîler**¹ veya **adüv**’ler din dışı alana doğru açılmışlar...

Arapçadan dilimize geçmiş bir kelime var: Cerîde... Gazete demek... 1840 yılında çıkarılan **Ceride-i Havadis**, “Haberler Gazetesi” anlamına geliyor ve Osmanlının ilk matbu iletişim aracı. Sonra ne olduysa Batılılaşma adına **Cerîde** kelimesini terk ederek “**Gazete**” kelimesini benimsemişiz. Bu sözcük, İtalyancada **Gazetta** şeklinde ifade edilirken İngilizcede **Gazette** deniyormuş. İngilizler, sonraları o mevkûte’ye **Newspaper** demeye başlamışlar.

Cerîde ve **Gazete** kelimelerinin her ikisinin de kökü **Garuda**... Garuda sözcüğü, Araplara **Carûde** veya **Jarûde** olarak geçmiş. Latin dillerine ise **Gazûde** biçiminde. Araplarda ilk harf, Latinlerde ise üçüncü harf uzun yıllar içinde değişikliğe uğramış... Cerîde’nin de Gazete’nin de anlamı “kuş”... Veya “taşıyan” demek.. “Haber taşıyan” veya “kuşun bir yerlerden haberler getirmesi” anlamında... **Garuda** hangi manalara geliyorsa, **Gazete** ve **Cerîde** kelimeleri de zımında o anlamları içeriyor.

Milattan önce üçüncü yüzyılda Avrupa’da **Keltler** adı verilen bir topluluk yaşıyordu. Bunlara **Keltoy** veya **Galtay**’lar denmekteydi. Keltoy’ların kullandıkları bir kelime var **Ceridwen**... Anlamı “diriliş”, “dönüşüm” ve “ilham tanrıçası” demek... Kaynaklarda bu kelimenin **cerru**’dan türediği ve “sihir gücü”, “irfan”, “diriliş” ve “yaratıcı ilham” anlamlarına geldiği yazılı. Avrupalılar sözcüğün **Garuda**’dan geldiğini farkedememişler. **Ceridwen** Ortadoğu kaynaklı bir kelime... Söylenişle, anlamıyla ve tanrıça olmasıyla... Ortadoğu kaynaklı ama, kökü Hint’e uzanıyor.

Şekil 1. Ceridwen, diriliş tanrıçası.

Cerîde ve **Cezîre** kelimeleri de öyle, onlar kardeş çocukları... Birbirlerinin kuzenleri. Arapça Cezîre “**ada**” demek, ama türetilmiş bir kelime... Muhtemelen Garuda Kuşu’nun seyahat ettiği bir ada... **Cezîre** veya **Cizre** “yükselen” demek veya “ortaya çıkarılan”... İlk defa oluşturulan... Şırnak ilinin ilçesi Cizre’nin asıl adı **Cezîre-i Hz. Ömer**... Hz. Ömerin kurduğu veya yükselttiği, şereflendirdiği, yücelttiği şehir anlamına geliyor. Arapların Mezopotamya’ya **cezîra** adını vermeleri “ada” sözcüğü ile değil, **Garuda Kuşu**’yla ilgili... Hintlilerin bu kutsal kuşu **şatt-ul arap mevkiinde** “kuluçkaya” yatmış olmalı. Fiziksel değil, **metafiziksel kuluçka**... Devâîler, Devâ’lar veya Abdal’lar Garuda’yı toprakları olan Mezopotamya’da **Cezîra** olarak diriltmişler.

¹ a- ön takısı önüne geldiği sözcüğü olumsuzlayan. **Adüv**, devâ, dâvût veya devâî olmayan, onun karşıtı.

Biraz da, **Garuda** ile ilintili olan **Garaz** kelimesine bakalım... Garaz, Arapça ve “hedef”, “amaç”, “maksat” anlamlarına geliyor. Öyle aktarıyorlar... Tasavvuf büyükleri “**maksudun mabudundur**” diyorlarmış. Yani, “**neye çok önem veriyorsan, ilahın odur**” anlamında... Garaz sözcüğü, buram buram **Garuda** kokuyor.

Garez kelimesi de öyle... Japonlar **The Grudge** adlı bir film çevirmişler. Türkçeye **Garez** diye tercüme edilmiş... Niçin **Garez**... “Korkutucu doğaüstü bir kabusla karşılaşma”, “doğaüstü korku filmi” diye tanıtılıyor yapıt. Tıpkı, **Garuda ve Yılan** hikayesi gibi... **Garez**, eğer “kin ve düşmanlık” anlamına geliyor ise, Garuda ile yılan arasındaki hasımlığın bu anlama bir katkısı yok mu? Kelimeler, “işte böyle doğuyor”, böyle “ürüyor”.

Türkçemizde tedavülden kalkmış olan **karı** diye bir kelime var. Eş, hanım veya hanımefendi anlamına geliyor. Rahmetli babam sık kullanırdı. Bu yaz gittiğimiz Romanya’da amcamın çocukları eşlerinden hep “karı” diye söz ediyorlardı. Bana öyle geliyor, bu sözcük de Garuda ile ilgili. **Garuda**, **Garu’ya** ve **Garu** daha sonraları **Karı’ya** dönüşmüş. Sözcük bize **Karı** şeklinde geçerken Latin dillerinde **Car** biçimiyle yer almış...

İngilizcede **Car** araba demek, yani taşıyan... Bir şeyleri taşıyan. **Karı** sözcüğünün anlamı da aynı. “Taşıyan” demek... Veya **taşıyan kadın**... Bebeğini, evin yükünü, kocasının derdini, çocuklarının nazını... Ve o... Aynı zamanda “**dişi kuş**”... Yuveyi **dişi kuş** yapar, yani **Garuda**... Kadın, niçin “kuş” olarak tanımlanıyor ki... Çünkü üzerinde **Garuda’nın kokusu** var.

Peygamberimiz boşuna buyurmamış: “cennet kadınların ayaklarının altındadır” diye. Kadın “**cennet kuşu**” olan **Garuda’yı temsil ediyor**. Garuda, Dünya ile cennet arasında gidip gelen “uzay mekiği” veya “burak”...

Norveç’te kadınlara verilen meşhur bir isim var: **Kari**... Anlamı “saf” demekmiş veya “sôfi”... **Kalbi temiz olan, kıvrıkcık saçlı**... Saçlarını renkten renge boyayan, **rüzgar esintisi** gibi olan... Bizde eşimize **Karı** diye hitap etmek ne kadar kaba sayılırsa, Batıda **Kari** veya **Karen** ismi o kadar asil ve yüce... Almanlar **Karı** sözcüğü yerine, **Karin** ifadesini tercih ediyorlarmış. Yunanlılar ve Finlandyalılar **Kari** ismini erkeklere verirlermiş ve **Ma-Kari-os** ismine bayırlarmış.

Bekar kelimesine bakalım... Aslı, **Bî-kâr** imiş bu kelimenin... “Henüz karı olmamış kişi” anlamına geliyor... Yani, evlenmemiş... Taşıma yükümlülüğünü üstlenmemiş... **Bî-kâr** erkek veya **Bî-kâr** kadın... “**Garuda** olup tanrıyı taşıma aşamasına yükselmemiş kişi” ...

Şekil 2. Erzurumluların cirit oyunu.

Erzurumluların **Cirit** at oyunu da bir **Garuda**... Cirit, rakibe atılan 75 cm ila 1,5 metre uzunluğunda olabilen sopanın adı... Araplar bu sopaya **Carîd** derken biz onu **cirit** kelimesine dönüştürmüştük. **Carîd** ise, Garuda’dan dönüşmüş... Sembolik olarak “**yılanı alt etme**” oyunu. Bağlamını kaybetmiş, zaman içinde yeni bir içeriğe kavuşmuş. **Carîd** oyununu Araplardan öğrenmiş... Orijinalinde cirit sopası, yaprakları budanmış hurma ağacı dallarından yapılıyormuş.

İngilizcede **Guard**, muafız veya koruyucu anlamına geliyor. O da **Garuda** kaynaklı. Biz guard kelimesini almış **Jandarma** yapmışız. **Gandarma** veya **Jandarma**... Kelimelerin nasıl dönüştüklerini, hangi sesin yerine neyin geçtiğini ve niçin öyle olduğunu açıklama niyetinde değilim. Meraklısı üşenmezse, bu konuyu kendisine dert edinebilir.

Ejderha veya dev canavarların sembolik rengi **kara** imiş veya **siyah**. Garuda'nın rengi de kara... Ona pek çok yerde "**kara kuş**" adı veriliyor. Kara kuş, kartal veya karga... Veya şahin, veya saksağan...

Devâlar veya **Devâiler** de Garuda nedeniyle bu rengi tercih ederlermiş. Ya **sâfi siyah** veya **siyah - beyaz**... Karakter ve mîzaçlarını siyah-beyaz elbiseler giyerek göstermeye çalışırlarmış. **Kara Devâ**, **Kara Devâi**, **Kara Davud**, **Kara Bihara**, **Kara Mela**, **Baş Kara** sözcükleri Garuda'nın izinde veya onun yolunda olmak demekmiş. Sage'ler veya Sâci'ler, Brahmanlar veya Devâi Kadınlar **minukku** adı verilen yumuşak tonlu renkleri tercih ederlermiş. Turuncuyu, yeşili veya siyahı... Siyah rengi, "Sâci'lerin" kendi benliklerini kötüleme, aşağılama veya dışarıya karşı kendilerini hakîr gösterme amacıyla kullanılmış. Fakat aynı zamanda "gizli sırlara vakıf" olduklarını, "güçlü" ve "dehşetengiz" olabileceklerini ima etmek için... Bizde semâ yapan Mevlevî dervişleri ya siyah veya beyaz giyinirler. Yakın zamana kadar bütün cami imamlarının cübbeleri de kara idi. Öte yandan **kara çarşaf**'a bürünen kadınlarımız fakirlikten giymiyorlar o elbiseyi... Niyetleri **Kara Devâi** olmak... Veya ona benzer niyetlerle... Nefsini küçültmek, benliğini terbiye etmek... Kimbilir belki de Garuda Kuşu kadar güçlü olduklarını imâ etmek için.

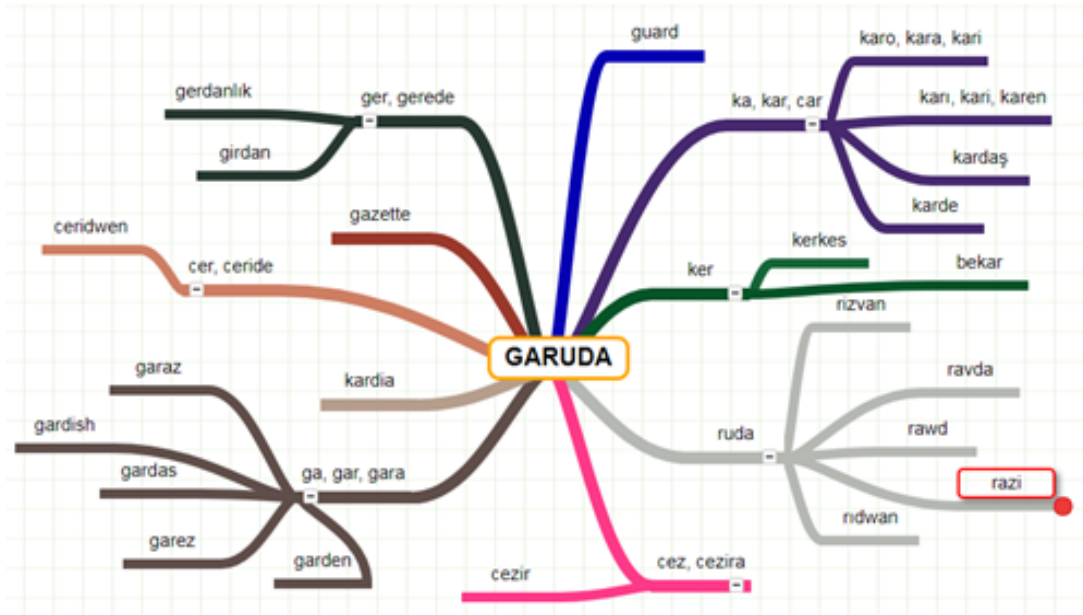

Gardını alma, Goose ve Kaz sözcükleri de Garuda'dan geliyor. Aklıma geldiği halde yazı metnine alamadığım diğer onlarcası...

Anılan kelimeler **Garuda** ile ilintili olsa veya olmasa ne ifade eder... Bu yazının anlamı ne? Sözü edilen bilgilerin cahili olsak yaşantımızda bir değişiklik mi oluyor. Hayır... Hiç bir şey olmuyor... Yaşantımız her günkü gibi devam ediyor. Fakat tek farkla... *Garuda'yı*... Diyecektim ama aslında mevzu-bahis olan Garuda da değil, kelime... "Kelimeyi" veya "kelimeleri" tanımakla yaşama ve evrene ilişkin "bilinçlilik düzeyimiz" artıyor, zemin kazanıyor... Ve böylece daha iyi akl ediyoruz. Algılamamız derinleştiriyor... Zaten doğuştan, "Âdem'in kelimelerinden öğüt alıp düşünme ve idrak etme sorumluluğu ile yükümlü" değil miyiz?

Garuda konusunu bir sonuca bağlayalım.

“İlk zamanlar’da” veya “heyûlâ-i evvel’de” iletişim kurulan **sözlerin** sayısı oldukça azdı. Sonra sözler kelimelere dönüştü, sayısı hızla artmaya başladı. Söz ve kelimeler hem kendi eksenleri, hem de diğer kelimelerin etrafında dönmeye, birbirlerine karışmaya başladılar. Tıpkı, gökyüzündeki yıldızlar gibi. Makro-kozmozdaki yıldız ve gezegen sayısının sürekli artmasına, mikro-kozmostaki atomların sürekli devinim içinde bulunmalarına benzer şekilde kelimelerin sayısı da Dünya kuralları beri sürekli artıyor. Kelimeler çoğalıyor ve sonsuz bir dönüşüm içinde “tarihsel zem” denen bir aura içinde yolculuklarına devam ediyor. Hayvanların ve bitkilerin sayılarının artması ve dönüşümler yoluyla farklılaşmasına benzer şekilde... Mevcûdât dönüyor, değişiyor ve farklılaşıyor... Dönme ve değişimden ne anlamamız gerektiği, mülâhazaya bağlı... Aynı düşünmemiz gerekmiyor. Hattâ “çoğalma ve dönüşüm” görüşünü kabul etmeyebilirsiniz de...

Şekil 3. Garuda kelimesiyle ilişkili olan sözcükler.

Uzayda hareketsiz gibi gözükmelerine bakmayın. Onlar sürekli “bir döngü” halinde ve çoğalıp kaybolmakta.

Gökyüzündeki yıldız galeksileri gibi, yeryüzünde de **kelime galaksileri** var. Hem birbirlerinin etrafında, hem kendi içlerinde dönüyorlar. Barındırdıkları yıldızlar, yani kelimeler de öyle. Hiçbirinin yeri sabit ve değişmez değil. Görünümleri, renkleri, ışığı yansıtma biçimleri sürekli değişiyor. Kimi zaman gaz bulutu haline gelip yok oluyorlar; kimi zaman ise doğuş sürecinde görüyoruz onları... Ve tesadüfen keşfediyoruz...

Garuda ve onunla **ilintili** kelimeler de öyle. Garuda sözcüğü ne **ilk köken**, ne de **soncul**... **Türetimli** ve **ilintili sözcüklerin** sayısı her geçen gün artmaya devam ediyor. Kimisi **bağlamla** bir şekilde ilintili, kimisi bütünüyle kopmuş. Fakat şurası gerçek... Semâdaki binlerce kelime arasında **Garuda**, çıplak gözle görülebilen, ışığı parlak bir yıldız veya renkleri canlı bir **kuş**... Fakat buna karşın; ona ulûhiyet atfetmek veya onu metaforsal binit şeklinde göstermek suretiyle birilerinin ‘semâda geziyor olabileceği’ iddiasında bulunmak en büyük yanlış.